

BIODIVERSITY
FOR FOOD AND
NUTRITION

Beslenme ve Gıda İçin Biyoçeşitlilik Girişimi

Tarımsal biyoçeşitliliğin verimli ve etkin kullanımı ile açlık ve yetersiz beslenmenin önüne geçilmesi

Tarımsal biyoçeşitlilik, sağlık ve beslenme son derece birbirine bağlı konulardır. Gıda ve tarım amaçlı kullanılan ve biyolojik çeşitliliğin bir parçası olan bitkiler, hayvanlar ve diğer organizmalar sağlık ve yaşam için gerekli olan besin çeşitliliğini sağlamaları açısından önemli bir rol oynarlar. Ayrıca, kısıtlı sağlık bütçeleri ve ekonomiler üzerinde büyüyen bir yük oluşturan, besin eksikliği ve obezite gibi beslenme alışkanlığı ve sağlık koşullarına bağlı olarak gelişen rahatsızlıklar için de bu yolla yerel çözümler sağlanabilir. Ancak bu çeşitliliğin önemli bir kısmı ile buna bağlı geleneksel bilgiler kaybolmaya yüz tutmuştur.

Küresel Çevre Fonu (GEF), uluslararası çevre projeleri alanında dünyadaki en büyük fon sağlayıcı olup, Brezilya, Kenya, Sri Lanka ve Türkiye'nin bir parçası olduğu "İnsan Refahı ve Beslenmesinin İyileştirilmesi için Biyoçeşitlilik Koruma ve Sürdürülebilir Kullanımının Düzenlenmesi Projesi" ile bu ülkelere destek sağlamaktadır. Proje, Bioversity International tarafından koordine edilmekte ayrıca Birleşmiş Milletler Çevre Programı ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından projeye uygulama desteği verilmektedir. Azalan biyolojik çeşitlilik konusunda dört paydaş ülkede yürütülen bu proje ile aşağıdaki konular ele alınmaktadır:

1. KANIT SUNMA

Tarımsal biyoçeşitliliğe ait besin değerleri ile bunların sağlıklı beslenme ve refahın güçlendirilmesi üzerinde oynadığı rolün ortaya koyulması.

2. POLİTİKALARI YÖNLENDİRME

İnsan refahı ve beslenmesinin iyileştirilmesi amacıyla proje ile elde edilen bulguların, besin potansiyeli taşıyan tarımsal biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımını destekleyici nitelikte olan politikalar, programlar ve pazarlara yön vermek üzere kullanılması.

3. FARKINDALIK YARATMA

Biyoçeşitliliğin, gıda ve beslenme için kullanımının kalkınma programları, değer zincirleri ve yerel girişimlerde yer almasını arttırmak amacıyla araç, bilgi ve en iyi uygulamaların geliştirilmesi.

Esas faydalanıcılar

Özellikle kadınlar ve çocuklar olmak üzere bireyler, haneler ve yöre halkı projeden şu konularda fayda sağlayacaktır:

- İyileştirilmiş beslenme,
- Pazarlar ile iyileştirilmiş bağlantı ve bunun geçim açısından sağlayacağı katkı,
- Tarım sistemlerindeki esnekliğin artması ve tarımsal biyoçeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı,

Türkiye

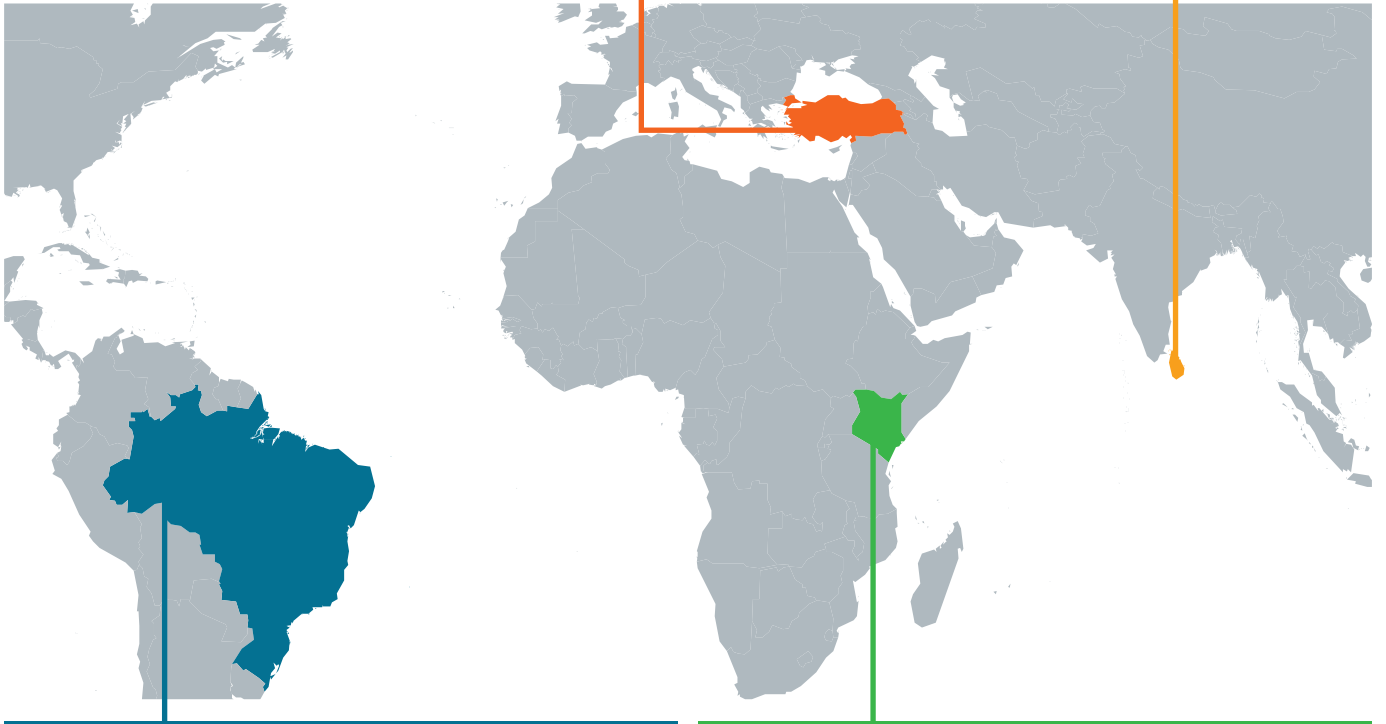
KANIT SUNMA:

- Ege, Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinden toplanan 43 farklı yenilebilir bitkiye ait besin kompozisyonu oluşturuldu.
- Yabani yenilebilir otların, meyvelerin, doğa mantarlarının ve yerel çeşitlerin Türklerin beslenme alışkanlıklarında hala önemli bir rol oynadığı gerçeğinin doğrulanabilmesi amacıyla bu bölgelerde geniş piyasa anketleri yürütülmüştür.
- Yabani yenilebilir ürünlerin kültüre alınma ve pazarlama imkanlarının artırılabilmesi için yollar araştırılmıştır.

Sri Lanka

GELENEKSEL TÜRLER ÜZERİNE FARKINDALIK YARATMA:

- Kandy ve Colombo şehirlerinde yerel yiyeceklerin teşvik edildiği gıda satış noktaları açılmıştır.
- Geleneksel Gıda Fuarı'nın ilki 2014 yılında Colombo'da gerçekleştirilmiştir.
- Tarımsal biyoçeşitlilik ve beslenme çeşitliliği arasındaki bağın oluşturulabilmesi için 2014 yılında Colombo'da I. Uluslararası, Biyoçeşitlilik, Gıda ve Beslenme Sempozyumu düzenlenmiştir.

Brezilya

POLİTİKALARI YÖNLENDİRME:

- Çevre ve Planlama Bakanlıkları, 32 ayrı devlet kuruluşunu bir araya getirerek, Ulusal Biyoçeşitlilik Strateji ve Eylem Planında (UBSEP) da yer alan, biyoçeşitlilik ile oluşan kayıpları tersine çevirecek 23 öncelikli eylem planı belirlemiştir.
- Sonuç olarak 2015 yılında gıda ve beslenme için biyoçeşitliliğin korunması amacıyla 60 milyon dolar ayrılmıştır.
- "Gıda ve beslenme güvenlik politikalarında yer alan Brezilya doğal biyoçeşitlilik tür sayısı" hedef göstergesi belirlenmiştir.
- 70 yerel meyve türüne ait besin değeri üzerine oluşturulan bilimsel bilgiden beslenme, okul beslenmesi, aile çiftçiliği, gıda güvenliği ve biyoçeşitliliğin sürdürülebilir kullanımı gibi toplumsal politikalarda yararlanılmaktadır.

Kenya

EN İYİ UYGULAMALARI ARTIRILMASI:

- Gıda ve beslenme için biyoçeşitliliğin teşviki amacıyla en iyi uygulamaların belirlenmesi. Bunlar geleneksel ve besin değeri yüksek gıdaların özendirilmesi amacıyla ev, okul bahçeleri, okul beslenme programları, gıda fuarları ve katma değer etkilerinin incelenmesini kapsamaktadır.
- Potansiyel gösterdiği saptanmış en iyi uygulamaların tüm ülke bazında genişletilebilmesi için Batı Kenya'nın Busia kasabasında çalışmalar yürütülmüştür.

Uygulamanın kolaylaştırılması ve faaliyetlerin artırılması amacıyla aşağıda belirtilen uluslararası ortaklar ve dört ülkeden ek finansman sağlanmaktadır.

For more information

Dr. İsa ÖZKAN
iozkan@tagem.gov.tr
Tel. +90 312 315 52 86
Fax. +90 312 315 26 98
www.b4fn.org

Bioversity International

Via dei Tre Denari 472/a
00057 Maccarese (Fiumicino),
Rome - Italy
Tel. (39) 06 61181
Fax. (39) 06 6118402
www.biodiversityinternational.org